

Tampereen kaupunki

Joukkoliikennelautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2025

Joukkoliikennelautakunta 11.9.2024

Sisällysluettelo

Joukkoliikennelautakunta	2
Toimintaympäristön muutokset	2
Toiminnan tavoitteet	2
Talous	3
Joukkoliikenne	4
Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset	4
Palvelujen toimintamenot	5
Talous	5

Joukkoliikennelautakunta

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta toimii Tampereen, Nokian, Oriveden, Ylöjärven ja Kangasalan kaupunkien sekä Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kuntien yhteisenä seudullisena joukkoliikenteen viranomaisena Tampereen kaupunginvaltuuston ja -hallituksen alaisuudessa. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan tehtävänä on järjestää joukkoliikenne Tampereen kaupunkiseudulla yhteistoimintana kaupunkiseudun kuntien kanssa. Yhteistoiminnan tavoitteena on toteuttaa kuntarajat ylittävää yhteistyötä joukkoliikenteen järjestämisessä sekä kehittää ja koordinoida seudullista joukkoliikennettä niin, että palvelutaso paranee ja palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja edullisesti.

Toimintaympäristön muutokset

Tampereen seudun joukkoliikenteessä toteutettiin vuonna 2021 historiallisen suuret muutokset. Ratikkaliikenne käynnistyi ja suuri linjastouudistus toteutui samassa yhteydessä. Ratikan toinen osa Lentävänniemeeseen valmistuu vaiheittain ja ensimmäisen vaihe otettiin käyttöön 7.8.2023, kun ratikkaliikenne Santalahteen käynnistyi.

Ratikan toinen osa Pyynikintorilta Lentävänniemeeseen valmistuu kokonaisuudessaan vuoden 2024 loppuun mennessä ja avataan liikenteelle 7.1.2025. Kesäkauden 2024 alussa toteutettiin pääosa Linjasto 2024 -suunnitelman ratkaisuihin. Ratikkalinjoja muutettiin niin, että linja 1 liikennöi 3.6.2024 alkaen Kaupin Kampukselta Santalahteen ja linja 3 vastaavasti Hervantajärveltä Sorin aukiolle. Loput muutokset toteutetaan 7.1. 2025 alkaen, kun linja 1 liikennöi Lentävänniemeeseen ja muun muassa Ylöjärven liikenteitä katkaistaan Hiedanrantaan ratikan liityntäliikenteeksi.

Bussiliikenteen kustannustaso on noussut viime vuosina muun muassa Ukrainan sodan ja sitä seuranneen energian hinnan nousun ja inflaation johdosta yli 12 prosenttia 2021 vuoden lopulta lähtien. Nousu on toistaiseksi tasaantunut. Matkustajamäärän kasvu on ollut myös poikkeuksellisen voimakasta. Vuoden 2023 kasvua oli 18 prosenttia ja vuoden 2024 tammi-elokuussa kasvua on ollut yli 6 prosenttia verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2023. Vuotuinen matkustus on tällä hetkellä 26 prosenttia suurempaa kuin ennen koronapandemiaa.

Talousarvio sisältää 6-9 prosentin hintojen korotuksen, joka tehdään vuoden 2025 alusta alkaen. Joukkoliikenteen arvonlisäveron nostaminen 10 prosentista 14 prosenttiin ja valtion ilmastotuen poistuminen aiheuttavat noin 6 prosentin nostotarpeen. Matkustajamäärän voimakkaan kasvun jatkuminen kompensoi nostotarvetta ja lopulliset taksankorotukset määritellään loppu vuoden aikana.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2025 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan 2030 ja sen pohjana olevaan Kalervo Kummolan pormestariohjelmaan. Joukkoliikennelautakunnalle kohdistuu vuonna 2025 kaksi sitovaa toiminnan tavoitetta.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITE	TALOUSARVIOTAVOITE 2025
Kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuus on noussut valtuustokauden loppuun mennessä 5 prosenttiyksikköä	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut 3 % edelliseen vuoteen verrattuna

Esimiestyö on vahvistunut ja henkilöstön työhyvinvointi on parantunut	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna
---	---

Talous

Joukkoliikenteen toimintakate heikkenee talousarvioesityksessä 4,6 milj. euroa. Tulojen kasvu on yhteensä 2,8 milj. euroa sisältäen joukkoliikenteen suoriteperusteisesta kasvusta aiheutuvan lipputulojen kasvun. Menot lisääntyvät 7,4 milj. euroa johtuen kustannustason noususta sekä raitiotien vastikkeen kasvusta ja raitiotien liikennöintiallianssin kustannusten kasvusta järjestelmän valmiusasteen noustessa. Menoja kasvattaa myös palkankorotusten arvioitu vaikutus sekä sisäiset vuokrien muutokset.

Tampereen Raitiotie Oy:lle maksettavan raitiotievastikkeen suuruus on 37,1 milj. euroa. Vastikkeesta joukkoliikennelautakuntaan kohdistuu 15,3 milj. euroa (varikkovastike, kalustovastike ja kolmasosa hallintovastikkeesta) ja yhdyskuntalautakuntaan 21,8 milj. euroa (infra-vastike ja kaksikolmasosaa hallintovastikkeesta).

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025
Toimintatulot			
Myyntitulot	62 971	63 211	66 011
Maksutulot	45	155	155
Tuet ja avustukset	7 651	6 448	6 448
Muut toimintatulot	1 244	436	436
Toimintatulot yhteensä	71 912	70 250	73 050
Valmistus omaan käyttöön	18	20	20
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-1 500	-1 757	-1 783
Palvelujen ostot	-84 964	-88 478	-94 278
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-238	-73	-73
Vuokramenot	-12 939	-14 212	-15 713
Muut toimintamenot	-50	-44	-44
Toimintamenot yhteensä	-99 673	-104 544	-111 871
Toimintakate	-27 761	-34 293	-38 821
Rahoitustulot ja -menot	1	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-302	-353	-353
Tilikauden tulos	-28 062	-34 646	-39 174
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-28 062	-34 646	-39 174

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025
Investointimenot	-18	-500	-500
Rahoitusosuudet	8	0	0
Nettoinvestoinnit	-10	-500	-500

Sitovat erät

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Joukkoliikennelautakunta	73 050	-111 871	-38 821

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Joukkoliikennelautakunta	-500	0	-500

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen palveluryhmä vastaa Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta. Joukkoliikenteen palveluryhmässä suunnitellaan joukkoliikenteen linjasto ja liikennöinti koko kaupunkiseudulle. Joukkoliikenne hankkii liikennepalvelut kilpailuttamalla tai omalta tuotannolta tilaamalla. Palveluryhmä vastaa joukkoliikennettä tukevien järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Palveluryhmä vastaa tariffisuunnittelusta, lippujen myynnistä ja myyntiverkosta sekä joukkoliikenteen viestinnästä ja markkinoinnista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Tampereen seudun joukkoliikenteessä toteutettiin vuonna 2021 historiallisen suuret muutokset. Ratikkaliikenne käynnistyi ja suuri linjastouudistus toteutui samassa yhteydessä. Ratikan toinen osa Lentävänniemeen valmistuu vaiheittain ja ensimmäisen vaihe otettiin käyttöön 7.8.2023, kun ratikkaliikenne Santalahteen käynnistyi.

Ratikan toinen osa Pyyrikintorilta Lentävänniemeen valmistuu kokonaisuudessaan vuoden 2024 loppuun mennessä ja avataan liikenteelle 7.1.2025. Kesäkauden 2024 alussa toteutettiin pääosa Linjasto 2024 -suunnitelman ratkaisuisista. Ratikkalinjoja muutettiin niin, että linja 1 liikennöi 3.6.2024 alkaen Kaupin Kampukselta Santalahteen ja linja 3 vastaavasti Hervantajärveltä Sorin aukiolle. Loput muutokset toteutetaan 7.1. 2025 alkaen, kun linja 1 liikennöi Lentävänniemeen ja muun muassa Ylöjärven liikenteitä katkaistaan Hiedanrantaan ratikan liityntäliikenteeksi.

Joukkoliikenteen matkustajamäärän kasvu on jatkunut erittäin voimakkaana vuodesta 2021 lähtien Tampereen kaupunkiseudulla. Toiminnan pääpaino onkin ratikkaliikenteen laajenemisen Lentävänniemeen ja Linjasto 2024-suunnitelman toimeenpanon lisäksi jo kasvaneeseen ja yhä kasvavaan kysyntään vastaaminen resurssitehokkaasti. Joukkoliikenteen alv-kannan muuttuminen 10 prosentista 14 prosenttiin ja valtiontuen pieneneminen kompensoidaan joukkoliikenteen lipunhintojen nostolla.

Palvelujen toimintamenot

Palvelu	Toimintamenot, 1 000 euroa)	Suoritemäärä	Yksikkökustannus, euroa/ suorite
Asiakaspalvelu	583		
Asiantuntijapalvelu	2 457		
Bussiliikenne **)	79 446	53 000 000	1,50
Ratikkaliikenne	21 952		
Joukkoliikennepalvelu	3 696		
Muu liikenne ***)	2 091	263 000	7,95
Junaliikenne	1 045		
Kaupunkipyörät	675		
Yhteensä	111 945		

*) Toimintamenot sisältävät hallinto- ja talouspalvelujen laskennallisia vyörytysosuuksia 73 te

**) Suoriteyksikkönä matkustajamäärä

***) Suoriteyksikkönä asukasmäärä

Bussiliikenteessä matkustajamäärän kasvu korreloi suoraan palvelun tarpeeseen. Muussa liikenteessä asukasmäärän kasvu lisää myös palvelun tarvetta.

Talous

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2024	TA 2025
Toimintatulot	70 250	73 050
Toimintamenot *)	-104 894	-112 229
Toimintakate	-34 644	-39 178
Poistot		
Tilikauden tulos		
*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)		
Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2024	TA 2025
Investointimenot	-500	-500